

Danica FINK-HAFNER, Tamara DAGEN: RAZPRAVA O RAZMERJU
MED ZNANSTVENIKI IN PRAKTIKI NA VISOKOŠOLSKEM POLJU
Teorija in praksa, Ljubljana 2022, let. LIX, št. 1, str. 5–24

V članku predstavljamo ugotovitve fokusnih skupin, v katerih so znanstveniki in praktiki s področja visokega šolstva iz različnih delov sveta razpravljali o stanju na visokošolskem polju. Ključne ugotovitve, ki terjajo tako nadaljnje raziskovanje kot tudi dejavnost znanstvenikov, praktikov in političnih odločevalcev na različnih ravneh, so: 1) med znanstvenim raziskovanjem in uporabnim raziskovanjem (slednje pogosto ne dosega primerne konceptualne ravni) je prepad, ki ga je treba odpraviti; 2) ta prepad se izraža tudi v globalnem kontekstu visokošolskega polja; 3) potrebno je razviti multidisciplinarnost, interdisciplinarnost, transdisciplinarnost in metodološko kvaliteto tako bazičnega kot uporabnega raziskovanja; 4) potrebno je nasloviti odgovornost znanstvenikov, praktikov in vlad.

Ključni pojmi: visoko šolstvo (VŠ), raziskovanje, znanstveniki, praktiki, vlada, javna politika

Jure SPRUK: VLOGA DRŽAVE PRI ZAŠČITI TEMELJNIH ČLOVEKOVIH
PRAVIC IN SVOBOŠČIN
Teorija in praksa, Ljubljana 2022, let. LIX, št. 1, str. 25–41

Članek obravnava vprašanje vloge države pri varovanju človekovih pravic in svoboščin. Avtor zastopa stališče, po katerem države pravice in svoboščine lahko kršijo, ker v stvarnosti omogočajo njihovo realno izpeljavo. Tako kot država tudi pravice in svoboščine nastajajo na podlagi družbenih konvencij, vsakršno sklicevanje na univerzalnost ali naravnost pravic in svoboščin je zgolj ideološki moment v zasledovanju političnih ciljev. Prvi pogoj za varovanje pravic in svoboščin je vzpostavljena organizirana prisila v obliki državne oblasti, ki pod svojo avtoriteto zvede množstvo različnih interesov in različnih izpeljav pravičnosti. Hobbesov *Leviathan* daje pomemben prispevek k razumevanju teh procesov, njegov poudarek na vseobsegajoči moči države ga sicer odmika od liberalnega ideala omejene oblasti, a njegova temeljna lekcija vendarle vzdrži: kjer ni suverene oblasti, ni učinkovitega varstva pravic in svoboščin. Sklepne ugotovitve pokažejo, da moralni diskurz o univerzalnih človekovih pravicah in svoboščinah za uspešno vpeljavo v življenja posameznikov potrebuje učinkovito državno oblast, ki te pravice in svoboščine umesti v temelje legitimnosti svojega lastnega obstoja.

Ključni pojmi: konstitucionalizem, država, človekove pravice in svoboščine, *Leviathan*, Thomas Hobbes

Matjaž NAHTIGAL: REFORMA POGODBE O VESOLJU
IN DOLGOTRAJNO TRAJNOSTNO RAZISKOVANJE VESOLJA
Teorija in praksa, Ljubljana 2022, let. LIX, št. 1, str. 42–59

Izziv, kako zagotoviti dolgoročno trajnostno delovanje v vesolju v kontekstu vesoljskih raziskav in komercializacije, ustvarja z vidika mednarodnega prava okolja ter trajnostnega razvoja vrsto vprašanj. Raziskovalno vprašanje analizira obseg, koliko tovrstne vesoljske raziskave prispevajo k dobrobiti človeštva in krepitvi razvoja vseh. V članku so predstavljeni zgodovinski dosežki obstoječega mednarodnega pravnega okvira. Podani so razmisleki o priložnostih, kako krepiti mednarodni okvir za zagotovitev sodelovanja, za transparenten, vključujoč in enakopraven razvoj vesoljskih raziskav, ne da bi omejevali interese in priložnosti vodilnih držav na področju vesoljskih raziskav. Ključna ugotovitev in predlog članka sta, da je potrebno v razpravah o izboljšavah in krepitvi mednarodnega regulatornega okvira upoštevati potrebe in interese razvijajočih se držav ter jih učinkovito vključevati. Bolj enakopraven, vključujoč in trajnostni razvoj je v interesu razvitih in razvijajočih se držav.

Ključni pojmi: pogodba o vesolju, pravo vesolja, UNCOPUOS, komercializacija vesolja, cilji trajnostnega razvoja, vključujoč in uravnovežen razvoj, mednarodno parvo okolja

167

Emre ÇAKIRDİKEN: POPULIZEM IN POTROŠNIŠKA DRUŽBA:
UČINKI POTROŠNIŠTVA NA POLITIČNO KULTURO
Teorija in praksa, Ljubljana 2022, let. LIX, št. 1, str. 60–76

Z raziskavo poskušamo osvetliti, kako naraščajoča potrošniška kultura vpliva na politične trende v predstavniških demokracijah. V zadnjih letih smo priča precejšnjemu porastu populizma po vsem svetu. Čeprav so politični pristopi ključnega pomena, je za razumevanje populizma potrebno upoštevati tudi sociološki pogled. Zato bomo obravnavali in razjasnili vprašanja s kombiniranjem političnega in sociološkega pogleda. Rezultati raziskave kažejo, da naraščajoča potrošniška kultura tlakuje pot vzponu populizma v predstavniških demokracijah. Ko potrošniška kultura pride v večjo krizo, je večja verjetnost, da bo populizem postajal močnejši in dobival podporo zaradi volivcev, ki se bodisi ne udeležijo volitev, oddajo prazno glasovnico oz. pragmatičnih volivcev.

Ključni pojmi: populizem, demokracija, potrošniška družba, potrošništvo, politika

Hajdeja IGLIČ: POZICIONIRANJE V POLITIČNEM PROSTORU
IN MOBILIZACIJSKI POTENCIAL DISKUSIJSKIH OMREŽIJ

Teorija in praksa, Ljubljana 2022, Vol. LIX, No. 1, pp. 77-94

V članku odgovarjamo na vprašanje, kako diskusijska omrežja, v katerih se odvijajo procesi politične komunikacije in medsebojnega vplivanja, prispevajo k fragmentaciji političnega prostora in h krepitvi političnih strank na skrajnih polih političnega kontinuuma. V ta namen analiziramo mobilizacijski potencial diskusijskih omrežij, ki so značilna za ljudi, ki se uvrščajo na skrajne položaje na levo-desni politični orientaciji, in jih primerjamo z omrežji tistih, ki se uvrščajo v sredino ali pa se ne uvrščajo. Analiza se osredotoča na naslednje značilnosti diskusijskih omrežij: velikost, homogenost, pogostost diskutiranja o političnih zadevah in pogostost prepričevanja drugače mislečih. Rezultati analize kažejo, da je najbolj ekstenziven mobilizacijski potencial značilen za ljudi na sredini političnega kontinuuma, medtem ko ljudje na desnem in levem polu posedujejo omrežja, ki so osnova za intenzivno politično komunikacijo, a ne omogočajo široke omrežne diseminacije političnih stališč.

Ključni pojmi: diskusijska omrežja, politična komunikacija, levo-desno politična orientacija

168

Metka KUHAR, Gaja ZAGER KOČJAN: THE ASSOCIATION BETWEEN
ADVERSE AND POSITIVE CHILDHOOD EXPERIENCES AND SCHOOL
SUCCESS AMONG YOUTH IN SLOVENIA

Teorija in praksa, Ljubljana 2022, Vol. LIX, No. 1, pp. 95-114

The article presents the prevalence of adverse and positive childhood experiences (ACEs and PCEs) in a panel (sub)sample of 18- to 30-year-olds in Slovenia and their association with self-assessed school success. Almost one-fifth of the 18- to 30-year-olds from the first Slovenian ACE survey had reported below-average school success by the age of 18. Consistent with previous studies, below-average school success was more frequently reported by those who had experienced a higher number of ACEs, and also those with fewer PCEs. The results show that PCEs reduce the risk of below-average school success even in the presence of concurrent ACEs and buffer the negative association between ACEs and poor school success. The article draws attention to the need to increase school professionals' awareness of psychological trauma and to develop policies, programmes and practices that explicitly and systematically address trauma in the school context.

Keywords: adverse childhood experiences, traumatic experiences, positive childhood experiences, school success, trauma-informed/sensitive schools

Damjan MANDELČ, Vanja GAJIĆ: HOW THE MAJORITY POPULATION
VIEWS IMMIGRANT COMMUNITIES: CELJE AND IMMIGRANTS OF
ALBANIAN NATIONALITY

Teorija in praksa, Ljubljana 2022, Vol. LIX, No. 1, pp. 115–137

The article examines the ways the majority population of Celje, Slovenia's third-biggest city, view the Albanian immigrant community, one that which has recently grown in size and is being met with a negative attitude and ethnic distance from the majority population. Based on theoretical assumptions in the fields of sociology and migration studies, a research plan of mixed methods was designed. Analysis of the results demonstrated that the majority of the population mainly held a negative attitude, while partial correlation was observed with the assumptions made in the theoretical starting points, namely, that female respondents with a higher education and higher income hold slightly more favourable attitudes to immigrants than males with a lower education and lower income.

Keywords: immigrants of Albanian nationality, attitude of the majority population, Albanophobia, media representation, Municipality of Celje

Jure PERPAR: THE INABILITY OF FEMINISM

Teorija in praksa, Ljubljana 2022, Vol. LIX, No. 1, pp. 138–155

The structurally conditioned phallogocentric patterns of social interactions that dominate today deprive »women« of access to genuine social and representative power. Feminist movements struggle to ensure greater power for »women«, yet still fail to eliminate social discrimination among genders/sexes. One reason for this is that some continue to embrace the reproductive episteme of the patriarchal/phallogocentric culture or sexual essentialism. Those movements whose analyses exceed the reproductive episteme are also clinging to »superstructural strategies« that are unable to provide adequate results in the current stage of biotechnological development. The article argues that the questions of reproductive essentialism and gender/sexual antagonism are not solvable on the level of the social superstructure. However, we can probably move beyond both essentialism and antagonism if a new paradigm that builds on scientific breakthroughs in reproductive biotechnologies emerges on the level of the social base. Such a new paradigm could create the conditions for doing away with the structures/practices that support reproductive essentialism and sexual antagonism, but also binary sexual/gender representations, i.e., the conditions for

de-signification, in the social superstructure. A breakthrough like this would introduce new (e.g., agamic) reproductive modes that transgress the hitherto-possible human reproduction methods.

Keywords: sexual/gender binary, feminism, resignification, designification, motherhood, reproductive technologies